ÖVERSIKTSPLAN
BOXHOLMS KOMMUN

Konsekvensbeskrivning 2012-08-29

Innehållsförteckning

Översiktsplanen i korthet 3
Påverkan-Avvägningar-Hänsyn 5
Påverkade riksintressen 7
Konsekvenser 7
Nollalternativet 9
Uppföljning 9

Översiktsplanen i korthet - planförslag

Boxholms kommun har en övergripande målsättning om att befolkningen ska växa till 5 800 invånare år 2025. Strategin för tillväxt bygger framförallt på det regionala läget och den attraktiva livsmiljön.

För att det övergripande tillväxtmålet ska kunna uppfyllas har 5 delmål och insatsområden definierats:

1. Ett attraktivt och varierat bostadsutbud som behåller sin attraktion över generationer
2. Regionens bästa kommunikationsläge idag och imorgon
3. En bra service med hög tillgänglighet
4. Ett bra företagsklimat och gynnsamma etableringsvillkor
5. En berikande livsmiljö med stort utbud på kultur- och fritidsaktiviteter
6. Marknadsföring och turism

Översiktsplanen är kommunens viljeyttring för hur den byggda miljön ska utvecklas, hur mark och vattenområden ska användas på ett långsiktigt hållbart vis och hur olika allmänna intressen ska vägas mot varandra. Redovisningen av de allmänna intressena enligt Plan- och Bygglagen blir här den grundläggande utgångspunkten, medan avvägningen mot enskilda intressen huvudsakligen sker på efterföljande planeringsnivåer.

Översiktsplanen, eller snarare processen mot en ny översiktsplan, är också ett sätt att öppna för dialog. Man lägger alla frågor och intressen på bordet för att kunna ta hänsyn och göra rimliga avvägningar. Utifrån detta arbetas det slutliga förslaget fram. Följande sammanfattning beskriver de huvudsakliga förändringarna i den byggda miljön och användningen av mark- och vatten som föreslås i översiktsplanen.

Bostadsbebyggelse

I Boxholms tätort föreslås en fortsatt utveckling med förtätad bostadsbebyggelse längs östra sidan av Svartån från det nyplanerade området vid Timmerö fram till Kyrkan. Utvecklingen förutsätter att äldre industrimiljöer längs detta stråk kan omvandlas till bostadsområde. För Bjursdalen föreslås att en ny detaljplan upprättas för den del som ligger väster om Malexandervägen och att ett reservområde avsätts öster om den del som ligger på östra sidan om vägen.

I Strålsnäs föreslås ett expansionsområde för bostäder söder om skolan samt som reservalternativ ett område i väster mellan befintlig bebyggelse och Rv 32.

I Malexander föreslås ett större område i väster, mellan befintlig bostadsbebyggelse och stugbyn som utredningsområde för nya bostäder. Därutöver föreslås att möjligheterna till ny bostadsbebyggelse utreds väster om befintlig bebyggelse längs Tumbovägen.

Området Kopparhult-Blåvik-Hårdaholmen-Liljeholmen bedöms med hänsyn till det attraktiva läget och förutsättningarna för en sammanhållen bebyggelseutveckling som ett strategiskt viktigt utbyggnadsområde. Här har ett större område avgränsats för fortsatt utredning. Ett flertal mindre bebyggelsekoncentrationer längs sjön Sommen redovisas som tänkbara att komplettera och förtäta med det primära syftet att öka antalet åretruntboende.

Verksamhetsområden – industri

Det huvudsakliga expansionsområdet för industriverksamhet är söder om Boxholms tätort med utgångspunkt i det befintliga sågverksområdet. Expansionsmöjligheter finns även i anslutning till pågående återvinningsverksamhet öster om Malexandervägen. I Strålsnäs och Malexander har möjligheterna noterats med utgångspunkt i befintliga verksamheter och mer som en markering än ett avgränsat område.

Rekreation och friluftsliv

Områden för rekreation och friluftsliv ska behandlas som en integrerad del i bebyggelseutvecklingen och med utgångspunkt i befintliga anläggningar och aktivitetsströmmar. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot tillgängligheten till sjöar och vattendrag.

Service och handel

Kommunens storlek förutsätter mellankommunal samverkan inom en rad områden. Kommunikationer och tillgänglighet får därför stor betydelse för det totala serviceutbudet. I Boxholms tätort ska en sammanhållen lokalisering av utbudet eftersträvas och en långsiktig målsättning är att det kan etableras dagligvaruservice även i Malexander, Blåvik och Strålsnäs.

Kommunikationer

I strävan mot förstorade bostads- och arbetsmarknadsregioner är järnvägen och riksväg 32 de självklara utgångspunkterna. I linje med detta föreslås läge för pendeltågsopp i Strålsnäs. Möjligheten till samverkan mellan olika transportslag – enkla byten – ska främjas genom bra pendelparkeringar, ett säkert och lättillgängligt gång- och cykelnät samt kompletteringstrafik där linjetrafik saknas.

För landsbygden är det mindre vägnätet och mobilnät/bredband prioriterade utvecklingsfrågor och en viktig del i kommunens strategi för att öka antalet åretruntboende. Sommartid har färjetrafiken till Torpön stor betydelse och i anslutning till färjeläget på Boxholmssidan föreslås nya parkeringsplatser, bussvändplats samt en ny småbåtsmarina.

Vatten och avlopp (VA)

Parallellt med översiktsplanen pågår arbetet med en kommuntäckande VA – plan. Syftet med planen är att åstadkomma en hållbar VA – försörjning i hela kommunen och inte minst ange förutsättningar för sjönära bebyggelseutveckling.

Vindkraft

Vindkraft har under de senaste åren vuxit fram som en av de stora kommunala planeringsfrågorna. För Boxholms kommun kan konstateras att försvarets sk stoppområde begränsar utbyggnaden i större delar av kommunen. Oavsett detta finns även områden där vindkraftetablering bedömts som direkt olämplig, det gäller bland annat utvecklingsområde för tätorter, områden av särskild betydelse för friluftslivet samt känsliga/skyddade natur- och kulturmiljöer.

Mellankommunala frågor

Kommunens läge och storlek förutsätter mellankommunal samverkan inom en rad områden. De viktigaste bedöms vara kommunikationer, utbildning, vattenförvaltning (inkl VA-försörjning), avfallshantering, turism och marknadsföring samt kompetensförsörjning.

Fortsatt planering

I det fortsatta planeringsarbetet prioriteras utredning av förutsättningarna för sjönära bebyggelseutveckling med utgångspunkt i de områden som redovisas i översiktsplanen, antingen som LiS-områden eller som samlad bebyggelse där det bedöms möjligt att förtäta och komplettera. Andra planeringsbehov som särskilt uppmärksammas är kartläggning av naturrisker med anledning av förväntade klimatförändringar, revidering av det kommunala naturvårdsprogrammet, sammanställning av ett kulturhistoriskt bevarandeprogram samt en långsiktig strategi för åtgärdande av de mest förorenade områdena i Boxholms tätort.

Betydande förändringar/påverkan

På strukturell nivå innebär genomförandet av planförslaget inga dramatiska förändringar. Expansion och förtätning sker genomgående med utgångspunkt i befintliga strukturer. Den samlade bedömningen är att betydande miljöpåverkan framförallt kan uppstå i samband med strandnära bebyggelsutveckling, vilket dels förutsätter ett hänsynstagande till natur- kultur- och friluftsvärden i efterföljande planering och dels att VA samt dagvattenhantering anpassas så att inte belastningen på sjöar och vattendrag ökar.

Expansionsområdet för industri söder om Boxholms tätort är omfattande, vilket främst motiveras av att befintliga strukturer och terrängförhållanden i detta område bedömts som mycket lämpliga för att kunna hysa ytkrävande verksamheter. Även här gäller naturligtvis att efterföljande planering måste ta hänsyns till framförallt naturvärden i form av områden och stråk som undantas exploatering.

Påverkan - avvägningar - hänsyn

Konsekvensbeskrivningen görs mot ett tänkt scenario där kommunens befolkning ökar till 5 800 invånare varav en betydande del av ökningen sker i de mindre tätorterna samt på landsbygden. Detta innebär att Boxholm, Strålsnäs och Malexander expanderar samt att delar av fritidsbebyggelsen omvandlas till permanentboende vilket förutsätter en höjd standard på vägar, VA och övrig infrastruktur. Framförallt förväntas området Kopparhul-Blåvik-Hårdaholmen-Liljeholmen att växa och förtätas. Expansion av verksamhetsområden sker så gott som uteslutande i anslutning till befintliga områden i Boxholms tätort.

Översiktsplanen redovisar inga särskilda ställningstaganden vad gäller större förändringar i infrastrukturen. Kommunen ska även fortsättningsvis verka för att pendelstopp i Strålsnäs och det utmärkta logistikläget i anslutning till järnvägsspåren i Boxholms tätort beaktas som en utvecklingsmöjlighet. Vidare konstateras att kommunen berörs av utredningarna kring Götalandsbanan.

Då kommunen inte föreslagit några områden för vindkraft utan istället valt att redovisa områden där det bedöms som direkt olämpligt med en etablering redovisas inte heller några konsekvenser av vindkraftutbyggnad.

Geografisk omfattning

Ett genomgående drag är att all föreslagen bebyggelseutveckling utgår från befintliga strukturer och den geografiska omfattningen av nya bostads- och verksamhetsområden är därför relativt begränsad. Planförslaget innebär alltså en fortsatt sammanhållen bebyggelseutveckling.

Areella näringar – jord- och skogsbruk

Den naturmark som ianspråktas för nya bostads- och verksamhetsområden utgörs så gott som uteslutande av skogsmark av varierande kvalité. Områden där jordbruksmark i någon mån kan komma att beröras finns väster om Strålsnäs (alternativt expansionsområde för bostäder) eller i de fall det kan bli aktuellt att utveckla befintliga bebyggelsekoncentrationer kring sjön Sommen.

Naturmiljö – djur och växtliv

Nya bostads- och verksamhetsområden innebär att naturmark ianspråktas för bebyggelse. Planläggning av naturmark förutsätter i regel att en naturinventering utförs där närmare avgränsning får ske. Kända naturvärden utifrån tillgängligt underlag har i förekommande fall redovisats så att de kan beaktas i ett tidigt skede av processen. Expansionsområdet för Malexander tätort ligger inom riksintresse för natur (Malexanderdeltat – geologi), vilket förutsätter särskilda hänsynstaganden, se strandskyddet nedan.

Kulturmiljövärden

Förslaget bedöms inte stå i konflikt med några särskilt utpekade kulturmiljövärden. Kända kulturmiljövärden utifrån tillgängligt underlag har i förekommande fall redovisats så att de kan beaktas i ett tidigt skede av processen. Planläggning av naturmark förutsätter i regel en arkeologisk utredning där närmare avgränsning får ske.

Rekreation och friluftsliv

För att säkerställa en ändamålsenlig tätortsstruktur redovisas gröna områden och stråk med direkt koppling till bostadsbebyggelsen. Tillkomsten av ny bebyggelse och infrastruktur kommer i flera fall att förbättra tillgängligheten till naturområden, sjöar och vattendrag. Tillgängligheten till sjön Sommen, som är av riksintresse för rörligt friluftsliv, kommer inte att påverkas negativt.

Strandskyddet

Översiktsplanens förslag innebär strandnära bebyggelseutveckling i form av förtätning, komplettering eller omvandling av befintliga bebyggelsekoncentrationer. I huvudsak handlar det om att ta tillvara på förutsättningarna för en ökad andel fastboende i en kommun där 40 % av småhusen är fritidshus. Eftersom det rör sig om redan exploaterade områden bör bebyggelsen kunna utvecklas utan att det behöver leda till någon betydande påverkan på villkoren för djur och växter i strandzonen. För allmänhetens tillgänglighet till stränderna bedöms förslaget vara neutralt eller i vissa fall kunna leda till förbättringar.

I planförslaget tar kommunen ställning för en återgång till generella 100 meters strandskydd för sjön Sommen, alternativt att en differentiering tillämpas. 100 meter torde i de flesta fall vara fullt tillräckligt för att tillgodose strandskyddets syfte, även med hänsyn till sjön Sommens status som riksintresse. Förslag till områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (så kallade LiS –områden) redovisas för Malexander och för området Kopparhult-Blåvik-Hårdaholem-Liljeholmen samt i anslutning till färjeläget vid Sundsudde. I samtliga fall har ett relativt stort område pekats för att det i efterföljande inventerings- och planeringsarbete ska finna ett bra handlingsutrymme för ytterligare avgränsningar med hänsyn till natur- kultur- och friluftsvärden.

Energi och klimat

Planförslaget bedöms framförallt ha effekter på transportbehovet. Andelen resor och transporter via järnväg bör kunna öka genom att tillvarata logistikläget i Boxholms tätort samt med en framtida etablering av pendelstopp i Strålsnäs. En stor del av den eftersträvade befolkningsökningen förväntas dock ske på landsbygden och i de mindre tätorterna, vilket bidrar till ett ökat transportbehov. Med en växande förtätning och expansion av befintliga bebyggelsekoncentrationer öppnar sig emellertid möjligheten till en förbättrad kollektivtrafikförsörjning.

Särskilda miljö- och riskfaktorer

Översiktsplanens förslag tillför i sig självt inga nya miljö- och riskfaktorer. Däremot innebär förtätning och omvandling i tätortsbebyggelse nästan alltid nya frågor att ta ställning till när det gäller omgivningspåverkan, störningar, eventuella markföroreningar och så vidare. Områden där sådana frågor framförallt kan förväntas komma upp finns i centrala delar av Boxholms tätort.

- Översvämningsrisker har beaktats såtillvida att nytillkommande bostadsområden längs Svartån lokaliseras där det historiskt sett funnits bebyggelse.
- Problematiken med förorenade markområden i anslutning till det gamla bruksområdet kvarstår som en prioriterad framtidsfråga där översiktsplanen kan bidra till att skapa incitament för sanering och andra säkerställandeåtgärder.
- Nya bostadsområden i centrala lägen kan kräva särskild hänsynstaganden och åtgärder med avseende på buller från väg och järnväg.

I kommunens landsbygdsdelar kan i vissa fall avståndet mellan bostäder och betande djur eller djurstallar kräva särskilda avvägningar. Vad gäller bebyggelse i närheten av sjön Sommen torde befintlig bebyggelse som funnits sedan lång tid vara en lämplig utgångspunkt för att bedöma eventuella översvämningsrisker.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är juridiskt bindande och uttrycks vanligen som ett gränsvärde, en halt som inte får överskridas. Idag finns miljökvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluft, omgivningsbuller samt för vatten med utgångspunkt i vattendirektivet (se nedan).

De förslag till bebyggelseutveckling som översiktsplanen redovisar bedöms inte leda till att miljökvalitetsnormerna för luft överskrids.

Bullerproblematiken är generellt som störst i anslutning till väg och järnvägstrafik men lokalt kan även andra bullerkällor, t ex motorsport, industrier, festlokaler etc ge upphov till störningar på omgivningen. Planförslaget omfattar inte några nya specifika bullerkällor och med hänsyn tagen till avståndet mellan befintliga bullerkällor och nya bostadsområden finns ett stort handlingsutrymme för att i efterföljande planering åtgärda eventuella problem.

Vatten

Sedan år 2000 finns ett europeiskt ramdirektiv för vatten, vanligen kallat vattendirektivet. Detta innebär en helt ny vattenförvaltning i Sverige och i ett första skede har en kartläggning och statusklassning av vattenförekomsterna genomförts. Av denna framgår att de huvudsakliga miljöproblemen är övergödning, vattenregleringar samt miljögifter.

Den sjö som inte klarar kravet på god status är Sommen (miljögifter). Förklaringen till att det är just Sommen som inte klarar statusen med avseende på miljögifter är sannolikt att sjön sedan tidigare ingått i ett kontrollprogram kopplat till miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten och därför är en av de fåtal sjöar där halterna av bl a fluoranten har mätts. Härutöver finns några vattendrag som till följd av reglerade flöden inte uppfyller god ekologisk status.

Med en ökad andel fastboende längs sjön Sommen riskerar också belastningen på sjöar, vattendrag och grundvatten att öka. Då en sådan utveckling inte är tillåten blir det i praktiken den kommuntäckande VA - planen som styr när och i vilken omfattning ny bebyggelse kan tillkomma.

Större grundvattenförekomster finns företrädesvis längs samma stråk som Riksväg 32 och Södra stambanan löper fram. Det finns emellertid inga förslag i översiktsplanen som bedöms att ytterligare äventyra dessa förekomster.

Med nya vägar och ny bebyggelse ökar andelen hårdgjorda ytor, vilket måste kompenseras med lämpliga åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten.

Den grundläggande principen med vattendirektivet är viktig att notera. De vatten som uppfyller kraven på god status eller bättre ska inte försämras och för de vatten som inte klarar god status ska åtgärder vidtas. Kontentan är alltså att den ökade belastningen inte får tillåtas att försämra vattenkvalitén i sjöar, vattendrag och grundvatten. Konsekvenserna är därför snarare ekonomiska och blir en fråga att hantera vid detaljplanering och projektering.

Trafik och tillgänglighet

Planförslaget anger principer för bebyggelse- och infrastrukturplanering för att underlätta samverkan mellan olika transportslag. Härutöver redovisas inga särskilda ställningstaganden vad gäller trafiknätets uppbyggnad.

Hur den regionala tillgängligheten utvecklas är först och främst avhängigt pendeltågstrafiken. Översiktsplanen ger stöd för en utveckling av befintligt resecentrum och tar ställning för etablering av pendelstopp i Strålsnäs. Vidare belyses de goda logistikförutsättningarna i anslutning till befintliga stickspår.

Tillgängligheten för funktionshindrade berörs inte närmare i översiktsplanen. Generella förbättringar av tillgängligheten liksom en fortsatt strävan mot att hålla samman centrumfunktioner bedöms gynna alla grupper och när det gäller riktlinjer för bebyggelsemiljöns tekniska utformning bör det finnas mer verkningsfulla planeringsinstrument än översiktsplanen.

Folkhälsa

Av de miljöfaktorer som redovisats är det framförallt rekreation och friluftsliv, luftkvalitet, buller, vatten samt trafik och tillgänglighet som är relevanta även för folkhälsan.

Påverkade riksintressen

De riksintressen som påverkas av planförslaget är sjön Sommen och Malexanderdeltat. I någon mån berörs även Åsbosänkan av ett föreslaget expansionsområde för bostäder men då expansionsriktningen är bort från riksintresseområdet och med utgångspunkt i ett befintligt detaljplanelagt område måste påverkan anses marginell.

Sjön Sommen – sjönära bebyggelseutveckling

Den föreslagna bebyggelseutvecklingen innebär en inriktning mot förtätning och komplettering av befintliga bebyggelsekoncentrationer längs sjön Sommen. Då den fortsatta planläggningen kommer att ske med utgångspunkt i att bibehålla en god tillgänglighet till stränderna och undanta områden med särskilt höga naturvärden samt att föreslagen bebyggelseutvecklingen förutsätter ett genomförande av den kommuntäckande VA-plan som fn utarbetas bedömer kommunen att påverkan på riksintresset är begränsat till en hanterbar nivå som dessutom är i överensstämmelse med det mellankommunala SPUNS - programmet.

Malexander – utredningsområde för bebyggelseutveckling

Det föreslagna utredningsområdet för ny bostadsbebyggelse väster om samhället ligger inom riksintresseområdet men är till sin omfattning så pass tilltaget att de delar som är av särskild relevans för riksintresset liksom särskilt höga naturvärden ska kunna avgränsas efter genomförda inventeringar. Den föreslagna expansionsriktningen är odiskutabelt ett intrång i riksintresset. För samhällets framtida utveckling är det emellertid av avgörande betydelse att kunna förstärka befolkningsunderlaget varför en viss bebyggelseutveckling i måste kunna tillåtas och att detta förutsätter relativt attraktiva tomter.

Konsekvenser

Översiktsplanens genomförande bygger så gott som uteslutande på befintliga strukturer och samband. Konsekvensbeskrivningen har avgränsats till de områden och frågor som i någon betydande omfattning kan förväntas påverka dessa strukturer. Konsekvensbeskrivningen är gjord utifrån tre perspektiv - miljö, ekonomi och socialt välbefinnande varvid det blir ganska uppenbart hur dessa tre perspektiv hänger samman. Ett vanligt förekommande begrepp är hållbar utveckling, som innebär att ekonomisk utveckling tillsammans med utveckling av robusta ekosystem skapar förutsättningar för ett samhälle med social välfärd och sammanhållning på kort och lång sikt.

Avgränsning

Naturligtvis tar översiktsplanen ställning i många olika frågor, men det är framförallt till följande områden som förändringarna koncentreras och därmed också är det som i huvudsak bör konsekvensbekrivas.

- Från Timmeröbaden och inåt sker en omvandling där gammal industrimiljö omvandlas till bostadsbebyggelse med en hög tillgänglighet till stranden. Här ingår även anpassning av bostadsbeståndet i Bjursdalen med bland annat nya lägenheter för särskilt boende.
- Industriområdet i söder expanderar med utgångspunkt i pågående planering för ny lokverkstad. Med hänsyn till det goda kommunikationsläget och generöst tilltagna ytor är sannolikheten stor att ytterligare verksamheter tillkommer.
- Nya LiS – områden för Kopparhult – Blåvik – Hårdaholmen – Liljeholmen samt i Malexander förutsätter investeringar i infrastruktur, bland annat VA, och ger underlag för service. Med ökad standard och höjda byggrätter skapas förutsättningar för fastboende som förändrar områdeskaraktären.

Till de områden där översiktsplanen föreslår stora förändringar räknas även Strålsnäs. Detta förutsätter emellertid att ett pendeltågstopp kan etableras, vilket med nuvarande kapacitet och prioriteringar i de regionala trafiksystemen blir svårt att realisera.

Miljökonsekvenser

Längs sjön Sommen förväntas bebyggelsetrycket att öka. Samtidigt är den planerade utvecklingen koncentrerad till några få områden där det redan finns samlad bebyggelse och därmed finns förutsättningar att åstadkomma hållbara VA – lösningar. Tillgängligheten till stranden bedöms inte försämras. Koncentrationen innebär också att den orörda karaktär som präglar stora delar av landskapet kring sjön Sommen bibehålls.

Ny bebyggelse lokaliseras genomgående till områden som bedöms lämpliga med hänsyn till natur, miljö och hälsa. I de fall det finns en sannolikhet att ytterligare avgränsning eller skyddsåtgärder kan bli aktuella ger översiktsplanen riktlinjer för det fortsatta planarbetet.

Detta är framförallt aktuellt i Malexander med hänsyn till naturvärden och vid omvandlingen av äldre industrimiljöer längs Svartån i Boxholm.

Då en stor del av kommunens befolkningsökning förväntas ske på landsbygden kommer transportarbetet att öka, åtminstone till en början. Med en tillräckligt stark utveckling skapas emellertid ett underlag för kollektivtrafik och annan service. I tätorten innebär omvandling och nya bostadsområden en möjlighet att anlägga nya gång- och cykelstråk.

Den föreslagna expansionen och omvandlingen i Boxholms tätort bedöms inte bidra med några nya risker för miljö- och hälsa. Däremot finns goda förutsättningar att det skapas incitament för åtgärdande av bland bullerproblem och förorenad mark.

Ekonomiska konsekvenser

Att utveckla den sjönära bebyggelsen innebär investeringskostnader, inte minst på VA – sidan. En planläggning för permanentboende innebär också ett ökat kommunalt ansvar för väghållning, skolskjutsar mm. Samtidigt bidrar en ökad andel fastboende till förstärkning av serviceunderlag och ekonomi.

Utvecklingen med nya bostäder i östra delen av Boxholms tätort är en investering som långsiktigt ska bredda utbudet på olika boendeformer och även underlätta flyttkedjor som kan bidra till inflyttning. Nya lägenheter för särskilda boendeformer är en förutsättning för att klara framtidens omsorgsverksamhet.

Det södra expansionsområdet för industriverksamhet är av stor framtida betydelse. Här utvecklas och förstärks ett område med utmärkta logistiska förutsättningar.

Ur ett trafikförsörjningsperspektiv är förstärkningen av befintliga bebyggelsekoncentrationer en fördel. Det ger underlag för kollektivtrafik och ger såväl Boxholms och Strålsnäs tätorter som Sommenbygden i sin helhet en bättre regional tillgänglighet.

Sociala konsekvenser

Som framgår av beskrivningen av de ekonomiska konsekvenserna ovan har översiktsplanens genomförande positiva effekter på underlaget för service och kollektivtrafik och bidrar även till ett ännu mer varierat utbud av bostäder.

Översiktsplanen tar inte särskilt upp tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning men bedöms ändå kunna bidra till ett tätare och mer koncentrerat utbud i centrum, en förbättrad säkerhet för gång- och cykeltrafikanter samt en bättre tillgänglighet till grönområden och vattenmiljöer.

Samlad bedömning

Genomförandet innebär en koncentration av bebyggelseutveckling till några av kommunens mest attraktiva områden samtidigt som ett stort nytt verksamhetsområde i ett logistiskt A-läge får möjlighet att växa fram.

De huvudsakliga miljökonsekvenserna utgörs av ett ökat bebyggelsetryck i anslutning till några av de befintliga bebyggelsekoncentrationerna längs sjön Sommen och ett, åtminstone inledningsvis, ökat transportarbete till följd av flera fastboende på landsbygden.

Planförslaget ger Boxholms kommun goda förutsättningar för såväl tätortsutveckling som landsbygdsutveckling med en hög regional tillgänglighet. De föreslagna åtgärderna bidrar inte till några nya miljöproblem utan skapar snarare incitament för att lösa befintliga problem. Den sammanhållna bebyggelseutvecklingen innebär att påverkan på natur och landskap blir mycket begränsad.

Den samlade bedömningen måste därför bli att översiktsplanen, med beaktande av de särskilda hänsynskrav som finns redovisade, kan genomföras utan att några allvarliga konsekvenser för miljö, samhällsekonomi eller socialt välbefinnande ska behöva uppstå.

Nollalternativet

Erfarenhetsmässigt har det visat sig att en planläggning av bostadsområden i attraktiva lägen skapar intresse och genererar befolkningstillväxt. Översiktsplanen är i sammanhanget ett sätt att kommunicera denna tillväxt och samtidigt ta hänsyn till andra aspekter såsom djur- och växtliv, friluftsliv, areella näringar etc.

Men även med ett nollalternativ kommer sannolikt kommunen att ha en viss tillväxt, åtminstone på kort sikt. Det finns fortfarande områden, bland annat längs sjön Sommen, som medger bostadsbebyggelse i attraktiva lägen. Detta utbud är emellertid ganska begränsat och när ”godbitarna” är tagna blir risken för stagnation påtaglig.

Inte heller ur ett hushållningsperspektiv har en sådan utveckling några egentliga fördelar. Den bebyggelse som tillkommer kan förväntas bli relativt utspridd och kommer inte att medge några förbättringar i infrastrukturen.

Omvandling av slitna och eventuellt förorenade områden kommer sannolikt inte att bli aktuellt om det inte finns ett bakomliggande tillväxtmotiv. Att naturområden kommer att förbli oexploaterade kan med ett lokalt synsätt ses som en miljöfördel, men jämnar troligen ut sig i ett regionalt perspektiv genom att tillväxt och exploatering då kommer att ske på andra håll.

En stor del av kommunens attraktion ligger i boendemiljöerna och kommunikationsläget. Det är genom att kombinera dessa fördelar som kommunen kan positionera sig i regionen. Utan att planlägga för tätortsutveckling och skapa incitament till ökat fastboende finns en stor risk att kommunen tappar ett initiativ som blir svårt att återta i ett senare skede. Av detta skäl finns det heller ingen anledning att belysa alternativa utbyggnadsmöjligheter. Det bedöms helt enkelt inte finnas några realistiska alternativ som erbjuder samma grad av måluppfyllelse.

Sammantaget bedöms därför nollalternativet som sämre i två väsentliga avseenden:
- Det innebär en betydligt sämre markhushållning
- Det kommer att leda till varaktig och svårbruten stagnation

Uppföljning - detaljnivåer

Många av de frågor som konsekvensbeskrivningen tar upp kan bedömas bättre i andra planer eller i tillståndsprövning av verksamheter och åtgärder. Avgränsningen av olika områden är inte gjorda med någon större precision och redovisningen av vägar och stråk är på en schematisk nivå. Förutom den behovsbedömning och eventuella miljökonsekvensbeskrivning som görs i detaljplaneskedet sker en löpande uppföljning av miljötillståndet och miljöpåverkande verksamheter inom ramen för kommunens tillsynsansvar enligt miljöbalken.

www.boxholm.se